

ÚSTAVNÍ SOUD

JOŠTOVA 8, 660 83 BRNO

V Brně dne 19. prosince 2024
Č. j.: SPR. ÚS 990/24-2 INF

Vážený pane,

dne 12. prosince 2024 byla Ústavnímu soudu doručena Vaše žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

V žádosti se dotazujete na „platnost nálezu“ a otázka je, co Vy osobně touto „platností“ míníte. Právní předpisy upravují vykonatelnost či závaznost rozhodnutí Ústavního soudu a obecně jsou nálezy Ústavního soudu vydané v řízení o ústavní stížnosti vykonatelné zpravidla doručením jejich písemného vyhotovení účastníkům řízení.

Nález sp. zn. IV. 3139/19 byl projednán 21. ledna 2020, (veřejně) vyhlášen dne 28. ledna 2020 a doručen účastníkům řízení dne 31. ledna 2020, od toho dne je i vykonatelný. Ve výrokové části tohoto nálezu je uvedeno, že Usnesením Okresního soudu v Kladně ze dne 2. 8. 2019, č. j. 26 Nt 70/2019-13, bylo porušeno stěžovatelčino ústavně zaručené základní právo na obhajobu garantované čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a její právo na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny a toto usnesení se proto ruší. Ve zbytku se ústavní stížnost zamítá.

Právní věta je vybraná část odůvodnění nálezu, která má obsahovat to podstatné, o co v dané věci šlo, a jaký právní názor k tomu soud zaujal. Ve Vámi uváděné právní větě je pak přesně uvedeno následující: *„Šetření podstaty práva právnické osoby na obhajobu dle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod odpovídá požadavek na to, aby výzva dle § 34 odst. 4 věty druhé zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, byla obligatorní. Není-li v situacích předvídaných ustanovením § 34 odst. 4 uvedeného zákona právnické osobě doručena výzva dle věty druhé tohoto ustanovení, není splněna podmínka pro ustanovení opatrovníka dle § 34 odst. 5 uvedeného zákona. Pokud i přesto soud opatrovníka právnické osobě ustanoví, porušuje tím právo této právnické osoby na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny a na obhajobu v trestním řízení dle čl. 40 odst. 3 Listiny.“* (Nález Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2020, sp. zn. IV. ÚS 3139/19).

Dle § 34 odst. 4 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TOPO“) nemůže činit úkony v řízení osoba, která je obviněným, poškozeným nebo svědkem v téže věci. Pokud je v průběhu řízení zjištěna tato skutečnost, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce **vyzve** právnickou osobu, aby určila k provádění úkonů v dalším řízení jinou osobu; k určení takové osoby jí stanoví lhůtu zpravidla v délce 7 dnů. **§ 34 TOPO nebyl po dobu platnosti a účinnosti (od roku 2012) zákona novelizován.**

Podle čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou vykonatelné nálezy Ústavního soudu závazné pro všechny orgány a osoby a jsou proto považovány za jeden z pramenů práva. Bezprostředně závazné jsou samozřejmě pro účastníky řízení, kteří jsou povinni se jím řídit. Pro další orgány a osoby jsou nálezy závazné jako precedenty v rozsahu tzv. nosných důvodů rozhodnutí, jimiž jsou takové právní argumenty, které bezprostředně odůvodňují přijatý výrok. Právní věta, která má stručně shrnout právní úvahy a argumentaci soudu, však nepředstavuje obecně platné pravidlo schopné samostatné existence, nýbrž je třeba ji vnímat jednak kontextu právní normy, kterou má vykládat, a jednak v kontextu skutkových a právních okolností rozhodnutí, z něž pochází. Problematické v tomto ohledu může být, že jsou vyjádřením právního názoru, který soud zaujal v určité konkrétní skutkové situaci a neměly by se „slepě“ aplikovat na případy, které se svými skutkovými okolnostmi liší.

V souladu s výše uvedeným je právní názor vyjádřený ve výše uvedeném nálezu závazný pro další orgány i osoby, které nejsou účastníkem řízení za obdobných skutkových a právních okolností ode dne vykonatelnosti nálezu, tedy od 31. ledna 2020.

S pozdravem

JUDr. Vlastimil Göttinger, Ph.D., LL.M.
generální sekretář Ústavního soudu